

Bijlage bij beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering Wet werk en bijstand

Debiteurenplan

Nadere uitwerking van de beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering en verhaal WWB Gemeente Geldermalsen

1. Inleiding

In de Algemene bijstandswet waren terugvordering en verhaal van bijstand als verplichting in de wet opgenomen. Met de inwerkingtreding van de Wet werk en bijstand (Stbl. 2003, 375) met ingang van 1 januari 2004 is aan deze verplichting een einde gekomen. Onder de nieuwe Wet werk en bijstand zijn gemeenten volledig financieel verantwoordelijk voor de bijstandsverlening. Tevens hebben gemeenten met de WWB meer vrijheid gekregen tot het ontwikkelen van eigen beleid. Per 1 januari 2004 is zowel terugvordering als verhaal een bevoegdheid van gemeenten geworden. Gemeenten zijn derhalve vrij om te bepalen of zij nog gebruik maken van hun bevoegdheid om bijstand terug te vorderen van de belanghebbende dan wel te verhalen op een derde.

Burgemeester en wethouders hebben in de Beleidsregels terugvordering en verhaal WWB vastgelegd dat zij in principe gebruikmaken van de bevoegdheid tot terugvordering. In beleidsregels is verder vastgelegd dat burgemeester en wethouders tot de inwerkingtreding van wetgeving inzake het nieuwe kinderalimentatiestelsel (mogelijk vanaf 1 januari 2005) het beleid betreffende verhaal van voor de invoering van de WWB blijven handhaven.

De uitvoering van beleidsregels terugvordering en verhaal is terug te vinden in dit debiteurenplan. Beschreven zijn in het bijzonder de algemene uitvoeringsbepalingen, het kwijtscheldingsbeleid en het incassobeleid.

Voor de IOAW, de IOAZ en het Bbz 2004 geldt de oude financieringsstructuur nog, en daarmee ook nog de verplichting tot terugvordering.

In het onderstaande wordt vooral ingegaan op de terugvordering van bijstand. Wanneer niet uitdrukkelijk iets anders vermeld is kan worden aangenomen dat de beschreven werkwijze bij terugvordering van IOAW, IOAZ en Bbz dezelfde moet zijn, al moet daarbij steeds bedacht worden dat het bij die regelgeving om een verplichting gaat.

2. Terugvordering; algemeen

De terugvorderingsgronden in de Wwb.

Op grond van artikel 58 zijn burgemeester en wethouders bevoegd (en dus niet meer verplicht) om over te gaan tot terugvordering indien de bijstand:

- ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend (58 lid 1 sub a Wwb);
- is verleend in de vorm van een lening en de hieraan verbonden verplichtingen niet worden nagekomen (58 lid 1 sub b Wwb);
- voortvloeit uit gestelde borgtocht (58 lid 1 sub c Wwb);
- bij wijze van voorschot is verleend en bij nader inzien geen recht op bijstand bestaat (58 lid 1 sub d Wwb);
- anderszins onverschuldigd is betaald voor zover de belanghebbende dit redelijkerwijs had kunnen begrijpen (58 lid 1 sub e Wwb);
- anderszins onverschuldigd is betaald (58 lid sub f), waaronder begrepen:
 - het achteraf over dezelfde periode waarin bijstand is verleend beschikken (of kunnen beschikken) over middelen;
 - het naderhand ontvangen van een vergoeding of tegemoetkoming voor kosten waarvoor ook al bijstand is verleend.

De hier genoemde terugvorderingsgronden vormen het wettelijke kader waarbinnen burgemeester en wethouders haar beleidsvrijheid heeft vormgegeven.

NB!! Het in aanmerking nemen van over de voorafgaande 3 maanden ontvangen middelen geldt niet als terugvordering.

Middelen die een cliënt(e) in een bepaalde maand ontvangt kunnen (ook) nog met de lopende uitkering worden verrekend voorzover zij betrekking hebben op de drie voorafgaande maanden. Verrekening kan plaatsvinden met de uitkering over de drie opvolgende maanden.

2.1 Terugvordering; bruto/netto

Terugvordering van de bijstand geschiedt in de regel bruto.

Alleen wanneer terugbetaald wordt binnen het kalenderjaar waarin de verstrekking heeft plaatsgevonden kunnen de verstrekkingen administratief gecorrigeerd worden zodat geen afdracht van loonheffing en ziekenfondspremie plaatsvindt.

Op dit uitgangspunt kan een uitzondering worden gemaakt. Als door nalatigheid van burgemeester en wethouders het terugvorderingsbesluit zo laat is genomen dat aflossing binnen het zelfde boekingsjaar niet meer mogelijk is, dan kan de vordering beperkt blijven tot een netto bedrag.

2.2 Verjaring en verval

De vervaltermijn waarbinnen de beschikking tot terugvordering op grond van artikel 58, lid 1, onderdeel e, Wwb van de per ongeluk betaalde bijstand verzonden moet worden, bedraagt twee jaar, te rekenen vanaf het ontstaan van de vordering. De vordering verjaart na vijf jaar.

Voor alle andere gevallen van terugvordering geldt de algemene verjaringstermijn van 20 jaar (artikel 3:306 Burgerlijk Wetboek).

Een verjaringstermijn begint te lopen op de dag, volgend op die waarop de schuldeiser zowel met het bestaan van de vordering als met de persoon van de ontvanger bekend is geworden.

De vordering vervalt in ieder geval 20 jaar nadat deze is ontstaan, dus nadat de kosten van bijstand zijn gemaakt (artikel 3:309 Burgerlijk Wetboek).

Een verjaringstermijn kan op de volgende manieren worden gestuit:

- een schriftelijke aanmaning of het schriftelijk kenbaar maken dat de gemeente het recht op nakoming voorbehoudt (artikel 3:317 Burgerlijk Wetboek);
- erkenning door de debiteur, blijkend uit betaling of een andere handeling (artikel 3:318 Burgerlijk Wetboek).

Na een stuitingshandeling begint een nieuwe verjaringstermijn te lopen (artikel 3:319 Burgerlijk Wetboek).

Overgangsrecht t.a.v. verval en verjaring

Ten aanzien van ten onrechte verleende bijstand over de periode voor 1 juli 1997 geldt de “oude” algemene verjaringstermijn van 5 jaar op grond van artikel 87 lid 1 Abw (oud). Bijstand kan worden teruggevorderd tot vijf jaar voorafgaand aan de verzending van de terugvorderingsbeschikking. Dit betekent dat terugvordering van tot 1 juli 1997 ten onrechte verleende bijstand sinds 1 juli 2002 niet meer mogelijk is.

2.3. Herziening en intrekking

Burgemeester en wethouders hebben de bevoegdheid tot herziening/intrekking van de uitkering omgezet in een verplichting. Per 1 januari 2004 dient op grond van artikel 54 lid 3 het recht op bijstand met terugwerkende kracht te worden herzien of ingetrokken naar een datum die ligt vóór 1 januari 2004. Een herziening of intrekking die voor een deel betrekking heeft op een periode vóór 1 januari 2004 hoeft in beginsel niet “dubbel” gemotiveerd te worden met zowel Abw-artikelen als Wwb-artikelen. Het is echter de vraag of (in geval van beroep) de rechter deze lijn zal volgen. Zowel de Centrale Raad van Beroep als de Hoge Raad heeft in vaste jurisprudentie steeds overwogen dat terugvordering van bijstand steeds moet worden gemotiveerd met de wetsartikelen zoals die golden op het moment waarop de bijstand werd verleend. Om voornoemde reden wordt vooralsnog een herzieningsbesluit gemotiveerd met zowel artikel 54 lid 3 Wwb als artikel 69 lid 3.

Herziening/intrekking is alleen van toepassing als het recht op uitkering (met terugwerkende kracht) wordt ingetrokken of herzien. Niet bij voorschotten, niet aflossen van leningen, achteraf ontvangen middelen en administratieve vergissingen.

2.4. Aansprakelijkheid

Bijstand wordt van de belanghebbende teruggevorderd. Aan gehuwden of personen die een gezamenlijke huishouding voeren wordt de bijstand als gezinsbijstand verstrekt (artikel 11 lid 4 Wwb). De gezinsleden worden elk als belanghebbende beschouwd. Als hoofdregel geldt dat bijstand van alle in de bijstand betrokken gezinsleden kan worden teruggevorderd. Dit vloeit voort uit artikel 59 lid 1 Wwb (artikel 79 Abw). Op grond van artikel 59 lid 2 Wwb kan bijstand die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht niet als gezinsbijstand is verleend, maar wel als gezinsbijstand verleend had moeten worden, tevens worden teruggevorderd van degene met wiens middelen rekening had moeten worden gehouden.

Eenvoudiger gesteld: bijstand die aan een alleenstaande is verleend, die achteraf een gezamenlijke huishouding blijkt te voeren, kan tevens van de verzwegen partner worden teruggevorderd.

Wanneer van een voormalig paar bijstand teruggevorderd moet worden wat betrekking heeft op de periode dat zij een gezamenlijke uitkering ontvingen, zijn beide hoofdelijk aansprakelijk en behoren beiden een terugvordering te ontvangen met daarop het volledige terugvorderingsbedrag. In principe dienen alle debiteuren die hoofdelijk aansprakelijk zijn hun aandeel in de aflossing onderling met elkaar te verrekenen. Dit is niet het probleem van burgemeester en wethouders.

2.5. Het afzien van terugvordering

In het geval er sprake is van dringende reden kan afgezien worden van terugvordering. Hiervan kan sprake zijn wanneer de vordering is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende, en hem hiervan geen enkel verwijt kan worden gemaakt. Tevens zal in dat geval aannemelijk moeten zijn dat de belanghebbende niet kon weten dat hij ten onrechte bijstand ontving.

In gevallen waarin eerst een herzienings- of intrekkingbesluit aan de orde is kan van een dergelijk besluit al worden afgezien wegens en dringende reden. In dat geval is ook geen grond tot het nemen van een terugvorderingsbesluit.

In hoofdstuk drie zal het kwijtscheldingsbeleid beschreven worden dat diepere ingaat op de procedure en de voorwaarden m.b.t. het (verder) afzien van terugvordering.

2.6. Inhoud van een terugvorderingsbesluit

Artikel 60 lid 1 Wwb (86 lid 1 Abw) schrijft de inhoud van het besluit tot terugvordering van bijstand voor. Het besluit vermeldt:

- hetgeen wordt teruggevorderd (de hoogte van het bedrag en de periode waarop de terugvordering betrekking heeft);
- de wijze waarop en de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald;
- de wijze waarop het besluit, bij niet-tijdige betaling, ten uitvoer zal worden gelegd.

Belanghebbende moet in staat zijn om de juistheid van het terugvorderingsbedrag te controleren.

Daarom moet een specificatie van het terugvorderingsbedrag worden bijgevoegd.

Naast deze bepalingen bevat het besluit vanzelfsprekend de motivering van de terugvordering en de mogelijkheden van bezwaar.

Het besluit tot terugvordering levert op grond van artikel 60 lid 3 Wwb een executoriale titel op. Dit betekent dat het besluit dezelfde kracht heeft als een gerechtelijk vonnis of beschikking, of een akte waaraan de wet het recht verbindt om wat krachtens dat vonnis, die beschikking of akte verschuldigd is, desnoods tegen de wil van de debiteur, ten uitvoer te leggen.

Het terugvorderingsbesluit moet, om deze executoriale titel te kunnen gebruiken, aan een vormvereiste voldoen. Op grond van artikel 430 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering moet boven aan het besluit "In naam der Koningin" worden vermeld. Bovendien kan tenuitvoerlegging slechts geschieden met het origineel van het besluit: de grosse.

De debiteur krijgt een afschrift van het terugvorderingsbesluit: de minuut.

3. Kwijtscheldingsbeleid (nadere invulling beleidsregel 8 t/m 14)

Inleiding

Wanneer een bijstandsvordering door middel van een terugvorderingsbesluit is vastgelegd dan kan er in een later stadium reden zijn om de vordering (gedeeltelijk) kwijt te schelden in het kader van een schuldregeling of schuldsanering.

In dit hoofdstuk wordt de handelswijze m.b.t. het kwijtscheldingsbeleid van burgemeester en wethouders nader beschreven.

Belangrijk is om op te merken dat behalve kwijtschelding bij kruimelbedragen en kwijtschelding op grond van beleidsregel 12 onder c¹ alle kwijtschelding dienen te starten met een verzoek tot kwijtschelding van de debiteur

Indien er in de overige gevallen geen verzoek tot kwijtschelding volgt, vindt geen kwijtschelding plaats. Ambtshalve mag dus niet overgegaan worden tot kwijtschelding.

Fraudeschulden en schulden uit andere verwijtbaar gedrag vallen in de regel niet onder deze mogelijkheid. Het uitgangspunt is en blijft dat in principe niet meegewerkt wordt aan kwijtschelding bij fraudevordering vanuit de filosofie dat fraude niet mag lonen. Het is echter onmogelijk om altijd alle medewerking van kwijtschelding bij deze soort vorderingen uit te sluiten, in bepaalde situatie moet het mogelijk zijn om onder strikte voorwaarden medewerking te verlenen. In dit hoofdstuk wordt daarom tevens ingegaan op de gemeentelijke uitgangspunten met betrekking tot fraudevorderingen en kwijtschelding.

3.1. Handelwijze bij kwijtschelding i.v.m. problematische schulden

Het is aan burgemeester en wethouders om te bepalen hoe zij wenst mee te werken aan een schuldregeling waarbij gedeeltelijk van (verdere) terugvordering wordt afgezien. In deze paragraaf wordt aangegeven welke handelswijze burgemeester en wethouders hanteren m.b.t. kwijtschelding i.v.m. problematische schulden. Voorop staat dat in principe niet meegewerkt wordt aan kwijtschelding van vorderingen die een verwijtbaar karakter dragen, zoals fraudeschulden.

Indien een minnelijke regeling ter aflossing van de schulden niet mogelijk is, kan de debiteur een beroep doen op de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP). Indien de rechter de WSNP van toepassing verklaart zijn de schuldeiseres verplicht aan deze wettelijke schuldregeling gebonden.

De toelating tot de WSNP heeft voor de gemeente financiële gevolgen, want vanaf dat moment wordt de aflossingscapaciteit van de debiteur voor een groot deel aangewend om de kosten van de bewindvoering te dekken. Het gevolg voor burgemeester en wethouders als schuldeiser kan zijn dat er in het wettelijke traject minder van de vordering terugvloeit dan in een minnelijk traject.

3.1.1. Kwijtschelding van niet verwijtbare vorderingen

Bij de beoordeling van een verzoek tot kwijtschelding van niet verwijtbare vorderingen dient aan de volgende aspecten aandacht te worden besteed:

1. Is er sprake van een structurele problematische schuldsituatie?
“Deze is dusdanig dat men niet meer of op korte termijn niet in staat is schulden te voldoen”
2. Heeft de schuldregeling betrekking op alle schulden?
3. Is een regeling alleen maar mogelijk wanneer de gemeente hieraan meewerkt?
“medewerking van de gemeente is noodzakelijk om de schuldenregeling tot stand te laten komen. Onderzoek naar de totale schuldsituatie is vereist. Als niet alle schuldeisers in de regeling zijn

¹ beleidsregel 12 c regelt dat burgemeester en wethouders kunnen besluiten af te zien van terugvordering of van verdere terugvordering, indien belanghebbende gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten.

betrokken of de regeling kan ook tot stand komen zonder de medewerking van de gemeente, dan mag niet van terugvordering worden afgezien"

4. Is rekening gehouden met de wettelijke preferentie van de bijstandsvordering?
"De vordering van de gemeente moet minstens naar evenredigheid met vorderingen van schuldeisers uit gelijke rangorde worden voldaan"

Indien het verzoek aan deze vier punten voldoet, dan verlenen burgemeester en wethouders in beginsel medewerking aan een schuldregeling waarbij een gedeelte van de schuld wordt kwijtgescholden. Het is niet zinvol om het op een WSNP- procedure te laten aankomen, aangezien de rechter in deze situaties veelal geen beletsel zal zien om de WSNP van toepassing te verklaren.

NB! Het besluit tot afzien van terugvordering treedt niet in werking voordat de schuldregeling tot stand gekomen is. Als binnen 12 maanden geen regeling tot stand gekomen is, wordt het besluit ingetrokken en tot invordering van het gehele bedrag overgegaan. Indien de persoon zich niet houdt aan de aflossingsverplichtingen of er zijn onjuiste gegevens verstrekt die tot het besluit geleid hebben, dan wordt eveneens het gehele bedrag ingevorderd.

3.1.2. Kwijtschelding van verwijtbare vorderingen

Uit de jurisprudentie is gebleken dat vordering met een verwijtbaar karakter, die niet het gevolg zijn van fraude (zoals verstrekte leenbijstand vanwege ongenoegzaam besef van verantwoordelijkheid), voor de rechtbank in het algemeen geen aanleiding zijn om de WSNP niet van toepassing te verklaren. Om die reden wordt in die gevallen wel meegewerkt aan de totstandkoming van een minnelijke schuldregeling, tenzij de mate van verwijtbaarheid onevenredig groot is. Eén en ander zal van geval tot geval worden beoordeeld.

Fraudevorderingen

De Faillissementswet bepaalt dat de rechtbank fraudeschulden buiten de WSNP kan houden (art. 288 lid2 sub b). Uit de jurisprudentie is gebleken dat fraudevorderingen ouder dan 5 jaar oud (te rekenen vanaf datum verzending besluit), voor de rechter geen belemmering vormen om iemand toe te laten tot de WSNP.

Naast de leeftijd van de vordering betreft de rechter in zijn oordeel ook de omstandigheden waaronder de fraude heeft plaatsgevonden en het gedrag dat de debiteur nadien heeft vertoond.

Uitgangspunten gemeentelijk beleid; Fraudevorderingen:

1. Voorop blijft staan dat fraudevorderingen in principe geheel dienen te worden terugbetaald;
2. Indien daartoe aanleiding bestaat, wordt medewerking verleend aan een schuldregeling bij een fraudevordering ouder dan 5 jaar. Hiertoe dient een afweging van feiten en omstandigheden van persoon en gezin plaats te vinden. De afweging dient deugdelijk in een rapport gemotiveerd te worden;
3. Geen medewerking wordt verleend aan sanering van fraudevorderingen jonger dan 5 jaar. Voor die gevallen waarin dit standpunt leidt tot onevenredig zware consequenties kan het college gebruik maken van beleidsregel 7 om, als daarvoor dringende redenen zijn, geheel of gedeeltelijk af te zien van terugvordering.

Bij de onder punt 2 bedoelde afweging moet worden vastgesteld in hoeverre iemand verwijtbaar een problematische schuld heeft opgebouwd en in het bijzonder hoe de fraudevordering tot stand gekomen is. Tevens dient de situatie op het moment van het verzoek om schuldhelpverlening te worden vastgesteld. Ten slotte dient de houding van de debiteur waarmee hij de schuldregeling ingaat te worden vastgesteld.

De volgende criteria kunnen hierbij een rol spelen:

- De ontstaansdatum van de vordering (ouder dan 5 jaar en of er sprake is van een recidive);
- De omstandigheden waaronder de fraude is ontstaan;
- De eventuele medeverantwoordelijkheid van andere en de verdeling van de mate van verwijtbaarheid;
- De besteding van de “meerinkomsten” uit fraude;
- De reden van het ontstaan van de schulden (Waarvoor zijn de schulden aangegaan?);
- De wijze waarop de debiteur zich heeft ingespannen om de fraudevordering af te lossen;
- De gevolgen van het niet verlenen van medewerking aan de schuldregeling (is onafhankelijk van de fraudevordering een schuldregeling mogelijk?);
- Het betalingsgedrag van de debiteur bij het aangaan van de schuldregeling en eventuele aanpassingen in zijn uitgaven om de aflossingscapaciteit te vergroten.

3.2. Handelswijze bij kwijtschelding van zgn. kruimelbedragen

Bij vorderingen die lager zijn dan € 200,- op jaarbasis kan worden afgezien van verdere terugvordering nadat de debiteur minimaal 1x een beschikking is verzonden waarin staat vermeld binnen welke termijn de vordering dient te worden betaald en dat het terugvorderingsbesluit een executoriale titel oplevert én er geen reactie van de debiteur komt.

Kwijtschelding is niet aan de orde, indien (een deel van) de vordering verrekend kan worden met een lopende uitkering.

Bij de afweging moet ook aandacht zijn besteed aan de ontstaansgeschiedenis van de vordering en de mate van verwijtbaarheid aan de debiteur.

Als een debiteur een vordering van **boven de € 200,-** gedeeltelijk heeft afgelost en een vordering onder het grensbedrag resteert, kan dezelfde beleidslijn worden gevolgd.

3.3. Handelswijze bij kwijtschelding i.v.m. voldoen aan de betalingsverplichting gedurende 3 of 5 jaar/afkoop

Beleidsregel 12 noemt een aantal specifieke situaties waarin burgemeester en wethouders kunnen besluiten om van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien. Het betreft hier de volgende situaties:

1. De debiteur heeft gedurende 5 jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen voldaan;
2. De debiteur heeft gedurende 5 jaar niet volledig voldaan aan zijn betalingsverplichtingen voldaan, maar voldoet alsnog het achterstallige bedrag over de periode, vermeerderd met rente en kosten;
3. De debiteur heeft gedurende 5 jaar geen betalingen verricht en het is niet aannemelijk dat hij dat op enig moment als nog zal aan doen;
4. De debiteur lost in een keer een bedrag af dat overeenkomt met ten minste 75 % van de restsom.

Indien de terugvordering niet het gevolg is van het niet nakomen van verplichtingen bedoeld in artikel 17 lid 1 van de wet werk en bijstand (fraudevordering) kan de in punt 1 en 2 genoemde termijn van 5 jaar worden teruggebracht naar 3 jaar, onder de voorwaarde dat het gemiddeld inkomen van de debiteur in de periode niet hoger is geweest dan de van toepassing zijnde beslagvrije voet.

Ten aanzien van fraudeschulden wordt een terughoudend kwijtscheldingsbeleid gehanteerd en geldt de mogelijkheid niet om na 5 jaar of 3 jaar voldaan te hebben aan de betalingsverplichting af te zien van verdere terugvordering (beleidsregel 14). Hetzelfde geldt voor vorderingen die worden gedekt door pand of hypotheek op een goed of goederen.

De reden voor het terughoudende kwijtscheldingsbeleid komt voort uit het maatschappelijke oogpunt dat het onwenselijk is dat een deel van een dergelijke vordering wordt kwijtgescholden. Dit zou namelijk betekenen dat fraude (financieel) loont. Op basis van de persoonlijke en financiële omstandigheden van de debiteur dient bij fraudevordering individueel te worden beoordeeld of verdere aflossing van de resterende schuld in redelijkheid mag worden gevegd. Bij de beoordeling worden tevens de criteria betrokken worden zoals vermeldt onder 3.1.2 “Uitgangspunten gemeentelijk beleid; Fraudevorderingen”

Indien een debiteur een verzoek indient tot kwijtschelding voor één van de hierboven genoemde specifieke situatie, dienen burgemeester en wethouders hierop een besluit te nemen. Dit besluit staat open voor bezwaar en beroep. Op de onder 3.3.1. t/m 3.3.4. aangegeven wijze wordt invulling gegeven aan de bevoegdheid van de gemeente ten aanzien van de genoemde kwijtscheldingsmogelijkheden.

3.3.1. Beoordeling kwijtscheldingsverzoek

Indien sprake is van één van de vier genoemde situaties, zijn het de persoonlijke en financiële omstandigheden van de debiteur die bepalen of gehoor wordt gegeven aan het verzoek van de debiteur. Dit dient van geval tot geval te worden beoordeeld.

In onderstaande situaties wordt echter geen kwijtschelding verleend:

- a. Indien de debiteur geen medewerking heeft verleend aan het debiteurenonderzoek;
- b. Indien de debiteur een getroffen betalingsregeling niet is nagekomen waardoor dwanginvordering moet worden overgegaan (tenzij later blijkt dat voor het niet nakomen van de regeling gegronde, individuele bepaalde, redenen aanwezig waren).
- c. Indien de debiteur, nadat een betalingsregeling is getroffen, een tussentijdse wijziging van zijn omstandigheden, waarvan hij redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat deze tot wijziging van zijn financiële draagkracht leidt, niet binnen 14 dagen na die wijziging aan de afdeling sociale zaken heeft doorgegeven (een tussentijdse wijziging is een wijziging die plaats vindt na het laatste en voorafgaand aan het eerst volgende debiteurenonderzoek),

Een aanbod tot een afkoopsom, waarbij ten minste 75% van de resterende vordering in één keer wordt afgelost, wordt uitsluitend geaccepteerd indien de reële verwachting is dat de afkoop meer oplevert dan wanneer de gebruikelijke incassoprocedure wordt gevolgd. Daarnaast geldt dat ten minste gedurende een periode van drie jaar aan de betalingsverplichtingen dient te zijn voldaan. Voor fraudevorderingen wordt deze periode op vijf jaar gesteld.

Zoals gezegd wordt ten aanzien van fraudeschulden een terughoudend kwijtscheldingsbeleid gehanteerd en wordt op basis van de persoonlijke en financiële omstandigheden in het individueel geval beoordeeld of verdere aflossing van de resterende schuld in redelijkheid nog mag worden gevegd. Tevens worden voor wat betreft deze beoordeling de criteria betrokken zoals vermeldt onder 3.1.2 “Uitgangspunten gemeentelijk beleid; Fraudevorderingen”

3.3.2. Kwijtschelding wordt niet verleend wanneer de debiteur andere schulden heeft

Kwijtschelding o.g.v. beleidsregel 12 wordt niet verleend wanneer de debiteur nog andere schulden heeft. Hiermee worden ook de andere schulden aan de gemeente evenals achterstallige betalingsverplichtingen bedoeld (indien de betalingsachterstand meer dan 1 termijnbedrag bedraagt). Zonodig kan in het kader van de schuldbemiddeling, alsnog medewerking verleend worden aan een kwijtscheldingverzoek.

3.3.3. Kwijtschelding wordt alleen toegepast op verzoek van de debiteur

Zoals geschreven in de inleiding bij dit hoofdstuk wordt kwijtschelding alleen toegepast op verzoek van de debiteur en niet ambtshalve. Deze handelswijze komt voort uit het uitgangspunt dat uitkeringsschulden volledig moeten worden terugbetaald en het standpunt dat de debiteur een eigen verantwoordelijkheid heeft. Burgemeester en wethouders dienen echter wel zorg te dragen voor een doeltreffende voorlichting over de kwijtscheldingsregeling. In de terugvorderingsbeschikking zal de debiteur daarom ook op het bestaan van de regeling gewezen gaan worden evenals op de wijze waarop hierover informatie kan worden verkregen.

3.3.4. Het afboeken van vorderingen waarop gedurende vijf jaar **niet** is afgelost

Wanneer de debiteur gedurende vijf jaar niet heeft afgelost en niet aannemelijk is dat hij dat op enig moment zal gaan doen, kan de gemeente besluiten om van (verdere) terugvordering af te zien en tot afboeking van de vordering over te gaan. Op deze wijze kunnen oninbare vorderingen uit de debiteurenadministratie worden verwijderd. Voor de praktische invulling hiervan wordt verwezen naar hoofdstuk 4 "incasso".

3.4. Handelswijze bij kwijtschelding van geldleningen

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de terugvordering van verleende bijstand in de vorm van een geldlening ten behoeve van duurzame gebruiksartikelen. Bijstandsverlening van duurzame gebruiksgoederen worden verstrekt op grond van artikel 51 van de WWB. In het tweede lid van dit artikel is bepaald dat de aflossingenbedragen en de duur van de aflossing mede wordt afgestemd op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de debiteur.

De afdeling sociale zaken hanteert de volgende uitgangspunten m.b.t. kwijtschelding van geldleningen:

- De maandelijkse aflossingsverplichting wordt in principe vastgesteld op 1/36^e gedeelte van het totaalbedrag van de lening;
- Nadat op de hiervoor aangegeven wijze gedurende een termijn van 36 maanden correct op de vordering is afgelost wordt kwijtschelding verleend ten aanzien van het na die termijn resterende gedeelte van de geldlening (wat onder "correct" wordt verstaan is nader uitgewerkt in hoofdstuk 4 "incasso").
- Zolang een debiteur een bijstandsuitkering ontvangt wordt de aflossingsverplichting vastgesteld op 6% van de geldende bijstandsnorm die van toepassing is, inclusief gemeentelijke toeslag en vakantiegeld. De aflossing wordt maandelijks op de uitkering ingehouden.
- De aflossingsverplichting wordt vastgesteld op de "beslag vrije voet" genoemd in het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zijnde 90% van de bijstandsnorm, indien externe schuldeisers de resterende incassoruimte dreigen op te eisen. Dit gezien de preferentie van de WWB, IOAW en IOAZ vorderingen.
- Indien de persoonlijke en/of financiële omstandigheden van de debiteur wijzigen en hij hierdoor geen recht meer heeft op een bijstandsuitkering wordt de aflossingsverplichting herzien. Deze wordt dan verhoogd met de volledige financiële draagkracht van de debiteur. Deze draagkracht wordt op dezelfde wijze berekend als bij de behandeling van aanvragen bijzondere bijstand, met dien verstande dat 50 % van de draagkracht in aanmerking wordt genomen ter aflossing.
- Indien de omstandigheden van de debiteur wijzigen nadat eerder herziening heeft plaatsgevonden wordt de aflossingsverplichting hieraan aangepast.
- De debiteur dient iedere wijziging in zijn omstandigheden, waarvan hij redelijkerwijs kan vermoeden dat deze tot wijziging van zijn financiële draagkracht leidt, binnen 14 dagen na die wijziging aan de afdeling sociale zaken melden. Indien hij dit nalaat

wordt geen kwijtschelding verleend ook al wordt aan de overige voorwaarden voldaan;

- Bij tussentijdse wijzigingen wordt de aflossingsverplicht hieraan aangepast.

4. INCASSO

Inleiding

De verplichting tot het terugvorderen of verhalen van kosten van bijstand, of tot het opleggen van een boete, beperkt zich niet tot de formele besluitvorming maar strekt zich ook uit de feitelijke incasso ervan. Nadat een terugvorderingsbesluit of verhaalsbeschikking is verzonden wordt de debiteur in principe de gelegenheid gegeven om vrijwillig te betalen. Eventueel wordt met de debiteur een betalingsregeling getroffen en wordt een maandelijkse betalingsverplichting vastgesteld of overeengekomen. Zolang de debiteur zijn betalingsverplichtingen nakomt wordt het terugvorderingstraject aangeduid als een minnelijk traject.

Wanneer een debiteur weigert om de vordering terug te betalen dan wel een getroffen betalingsregeling niet meer nakomt, dan wordt men via twee betalingsherinnering in de gelegenheid gesteld om alsnog langs minnelijk weg tot betaling over te gaan. Indien dit niet lukt, volgt het juridische incassotraject.

De volgende wijzen van tenuitvoerlegging zijn mogelijk:

- verrekening met de lopende uitkering;
- vereenvoudigd derdenbeslag;
- executoriaal beslag.

Besluiten tot terugvordering hebben een executoriale titel dat wil zeggen dat zonder tussenkomst van een rechter tot invordering kan worden overgegaan.

Tegen het besluit tot terugvordering staat de mogelijkheid van bezwaar en beroep bij respectievelijk het College van burgemeester en wethouders en de Rechtbank open. Het gedurende deze procedures treffen van invorderingsmaatregelen kan tot een schadeclaim tegen burgemeester en wethouders leiden op grond van een onrechtmatige daad wanneer een debiteur in bezwaar of beroep in het gelijk wordt gesteld. Het spreekt voor zich dat met het treffen van invorderingsmaatregelen gedurende deze procedures terughoudend moet worden omgegaan.

Gelet op bovenstaande schorten burgemeester en wethouders de invorderingsactiviteiten op zodra en zolang er een bezwaar- en of beroepsprocedure loopt.

Een besluit tot verhaal van kosten van bijstand dient eerst te worden voorgelegd aan de arrondissementsrechtbank indien de debiteur niet aan zijn betalingsverplichtingen voldoet. Burgemeester en wethouders besluiten dan om tot verhaal in rechte over te gaan. Indien de verhaalsvordering door de rechter wordt toegewezen wordt tot incasso hiervan overgegaan. Beoordeling van de invorderingsmogelijkheden betekent een afweging van een complex van factoren. Het wettelijke toetsingskader voor gemeenten bestaat uit de Wet werk en bijstand (soms ook nog de ABW, het Burgerlijk wetboek, het wetboek van Burgerlijke rechtsvordering, de Faillissementswet, de Algemene wet bestuursrecht, ministeriële circulaire's en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De wettelijke bepalingen laten op onderdelen ruimte voor eigen invulling van de uitvoeringspraktijk. In dit hoofdstuk wordt invulling gegeven aan een aantal praktische beslissingsnormen ontwikkeld voor de uitvoering.

4.1. De betalingsregeling (aflossingsritme)

Een debiteur wordt in de gelegenheid gesteld om binnen een bepaalde termijn, *in de regel 1 maand*, de vordering terug te betalen.

Indien terugbetaling in een keer vanwege de financiële situatie niet mogelijk is, dan kan binnen bovenvermelde termijn een betalingsregeling worden getroffen. Hiervoor vindt een gesprek plaats met een medewerker van de afdeling sociale zaken, die afhankelijk van de financiële situatie een regeling treft. Is er geen overeenstemming te bereiken dan wordt er tot juridische incasso overgegaan (vereenvoudigd derdenbeslag of executoriaal derdenbeslag beiden via de gemeentelijke

deurwaarder).

In principe wordt het aflossingsritme bij een terugvordering of bij verhaal van de kosten van bijstand op derden met betrekking tot de onderhoudsplicht gesteld op een maandelijks aflossingsbedrag.

4.2 Betalingsmoment

Bij betaling in termijnen is het uitgangspunt dat het door de debiteur verschuldigde termijnbedrag op de rekening van de gemeente moet zijn bijgeschreven op de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarover de betaling is verschuldigd. Bij betaling in eens is de betalingstermijn 30 dagen te rekenen vanaf de datum van verzending van de terugvorderingsbeschikking.

4.3. Periodieke verstrekking van saldobestemmingen

Het wordt als zinvol beschouwd om saldobestemmingen te sturen naar de debiteuren. Enerzijds vanwege de interne belangen (stand van zaken, zorgvuldige informatieverstrekking) en anderzijds vanwege de externe belangen; de debiteur. De debiteur blijft zo geïnformeerd over en daarmee geconfronteerd met zijn verplichting. Daarnaast heeft de debiteur in een aantal gevallen een bewijs nodig van de stand van de vordering aan het begin en aan het einde van een specifiek jaar voor zijn belastingaangifte,

Om bovenstaande wordt namens burgemeester en wethouders jaarlijks, uiterlijk begin maart ambtshalve een saldobestemming verstuurd.

4.4. Aflossingsverplichting (aflossingshoogte) bij debiteuren in de uitkering

Voor wat betreft de hoogte van het te verrekenen bedrag wordt een onderscheid gemaakt naar ontstaansgrond. Fraude- en maatregelenvorderingen dienen in beginsel afgelost te worden met een bedrag gelijk aan 10 % van de bijstandsnorm inclusief vakantietoeslag. De aflossingsverplichtingen van de overige vorderingen is vastgesteld op 6% van de bijstandsnorm inclusief vakantietoeslag. Wanneer er beslag wordt gelegd door een derde op de bijstandsuitkering wordt de inhouding van 6% verhoogd tot 10%. Dit om te voorkomen dat een deel van de ruimte moet worden gedeeld met die andere schuldeiser.

4.5. Aflossingsverplichting (aflossingshoogte) bij debiteuren uit de uitkering

Bij de beëindiging van de uitkering van de debiteur wordt een beëindigingonderzoek verricht en wordt op basis daarvan de financiële draagkracht van de debiteur beoordeeld en wordt bepaald welk bedrag maandelijks op de bijstandsschuld dient te worden afgelost. Ook voor deze categorie debiteuren geldt dat het vaststellen van de aflossingsverplichting een onderdeel uitmaakt van de gemeentelijke beleidsvrijheid.

In principe wordt door burgemeester en wethouders het uitgangspunt gehanteerd dat de vordering dient te worden afgelost met het aflossingsbedrag dat van toepassing is indien de debiteur nog een uitkering zou hebben ontvangen, verhoogt met de financiële draagkracht van de debiteur. Deze draagkracht wordt berekend op dezelfde wijze als bij de behandeling van aanvragen bijzondere bijstand, met dien verstande dat 50 % van de draagkracht in aanmerking wordt genomen.

Burgemeester en wethouders achten het wenselijk dat de debiteur die vrijwillig aan zijn betalingsverplichting voldoet niet wordt teruggeworpen op het absolute minimum. Er wordt naar gestreefd om samen met de debiteur te komen tot een redelijke aflossingsregeling. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op wat burgemeester en wethouders verstaan onder een redelijke aflossingsregeling en is e.e.a. nader uitgewerkt. Wanneer de debiteur zich niet houdt aan de betalingsregeling komt de regeling te vervallen. De verdere incasso zal dan verricht door middel van dwangvordering en met toepassing van de betreffende bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

4.5.1. Aflossingsverplichting in overeenstemming met voorstel debiteur

Wanneer de debiteur een betalingsvoorstel doet waarmee de (resterende) vordering binnen 12

maanden kan worden voldaan, dan wordt het voorstel geaccepteerd zonder een gedetailleerd draagkrachtonderzoek te verrichten.

Voorwaarde voor acceptatie van het voorstel is wel dat minimaal wordt afgelost met het aflossingsbedrag dat van toepassing zou zijn indien de debiteur nog een uitkering zou hebben ontvangen.

4.5.2. Aflossingsverplichting in afwijking van/in overleg met debiteur

Het voorstel van de debiteur kan niet zonder draagkrachtonderzoek geaccepteerd worden wanneer:

- De aflossing langer duurt dan 12 maanden, of
- De aflossing binnen 12 maanden wordt voorgesteld, maar de debiteur over aanzienlijke liquide vermogensbestanddelen beschikt of kan beschikken (dit doet zich in ieder geval voor indien de terugvordering een gevolg is van het feit dat de debiteur naderhand middelen heeft ontvangen met betrekking tot de uitkeringsperiode)
- De aflossing binnen 12 maanden wordt voorgesteld, maar het niet aannemelijk is dat de debiteur dit kan nakomen.

In dergelijke gevallen kan de aflossingsverplichting in overleg met de debiteur worden vastgesteld op de helft van het verschil tussen het netto inkomen en de voor de debiteur geldende bijstandsnorm, verhoogd met het aflossingsbedrag dat van toepassing zou zijn indien de debiteur een uitkering zou ontvangen. Dit geldt echter niet in het geval dat de debiteur ook nog andere schulden dient af te lossen.

NB!!!

Indien bij toepassing van bovenstaande regeling een gedeelte van het inkomen wordt vrijgelaten kan de debiteur echter niet in aanmerking komen voor kwijtschelding van de resterende vordering nadat hierop gedurende respectievelijk drie of vijf jaar is afgelost, zoals bedoel in hoofdstuk 1. De debiteur dient hierop te worden gewezen, zodat hem de keuze wordt gelaten toch met een maximaal bedrag af te lossen om zodoende na de hiervoor aangegeven termijn voor kwijtschelding in aanmerking te kunnen komen.

Indien een betalingsregeling is getroffen en de volledige vordering op basis daarvan binnen vijf jaar kan worden afbetaald, wordt geen heronderzoek meer verricht naar de financiële draagkracht van de debiteur zolang de regeling wordt nagekomen. De aflossingsverplichting wordt dan dus éénmalig bij aanvang van de betalingsregeling vastgesteld. Indien de vordering binnen vijf jaar kan worden afbetaald is kwijtschelding niet aan de orde tenzij de debiteur na drie jaar kan aantonen dat zijn inkomen drie jaar lang niet hoger is geweest dan de voor geldende beslagvrije voet en het geen fraudevordering betreft (beleidsregel 13).

Zodra de regeling niet wordt nagekomen wordt het incassotraject gevolgd zoals in 4.7. e.v. is beschreven.

4.5.3. Aflossingsverplichting leenbijstand

Het gestelde onder 4.4.2. is niet van toepassing voor de aflossingen van bijstandsleningen, verstrekt voor de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen. De wijze waarop deze leningen dient te worden afgelost is beschreven in hoofdstuk 1.

Nadat gedurende 36 maanden op correcte wijze op de lening is afgelost wordt kwijtschelding verleend ten aanzien van de resterende geldlening. Op de lening wordt correct afgelost zolang binnen het reguliere aflossingstraject wordt betaald (dus ook na een betalingsherinnering of aanmaning).

Indien de verplichtingen die uit de geldlening voortvloeien niet of niet behoorlijk worden nagekomen wordt tot terugvordering van de volledige resterende geldlening besloten. De debiteur komt dan niet meer voor kwijtschelding in aanmerking.

4.6. Aflossingsverplichting bij meerdere schuldeiser

Indien de debiteur meerdere schuldeisers heeft wordt hiermee op de volgende wijze rekening

gehouden.

- Bij het vaststellen van de aflossingscapaciteit wordt rekening gehouden met lopende betalingsverplichtingen indien het betreft (1) schuld bij de Rijksbelastingen (2) huurschuld (3) energieschuld en (4) schuld bij de ziektekostenverzekeraar, althans indien en voor zover het bestaan van en de aflossing op de schulden genoegzaam zijn aangetoond.
- Bij het vaststellen van de aflossingscapaciteit kan rekening gehouden worden met lopende betalingsverplichtingen indien de debiteur met een andere schuldeiser (1) al een betalingsregeling heeft getroffen of (2) de andere schuldeiser al over een executoriale titel beschikt. Ook hiervoor geldt weer dat het bestaan van de schuld en de aflossing daarop genoegzaam moeten zijn aangetoond. Bij de beoordeling moet steeds voor ogen gehouden worden dat vorderingen van de gemeente preferent zijn.
- Indien bij de aflossing van bijstandsleningen voor duurzame gebruiksgoederen op verzoek van de debiteur rekening wordt gehouden met andere aflossingsverplichtingen, zodat de aflossingsverplichting wordt verlaagd of opgeschort, dan wordt na het verstrijken van de onderpunt 4.5.3. vermelde termijn van 36 maanden geen kwijtschelding verleend. De reden hiervan is dat dan niet is afgelost in overeenstemming met de wijze zoals beschreven in hoofdstuk 1. de debiteur dient hierop gewezen te worden.

Overigens dient de debiteur wel te blijven beschikken over een inkomen dat gelijk is aan de voor hem van toepassing zijnde beslagvrije voet.

4.7. Incassomaatregelen; het minnelijke traject

Het is zaak dat de burgemeester en wethouders tijdig invorderingsactiviteiten ondernemen indien de debiteur nalaat te voldoen aan de opgelegde betalingsverplichting.

Procedure:

Indien niet aan de betalingsverplichting wordt voldaan verlopen de incassomaatregelen volgens onderstaand traject nadat administratiewerking heeft plaatsgevonden door de cluster administratie betreffende de ontvangsten over de hieronder genoemde betalingstermijnen:

- 1a. Het versturen van een betalingsherinnering (betalingstermijn 14 dagen) nadat de in de terugvorderingsbeschikking vermelde betalingstermijn is verstreken,
- 1b. Het versturen van een betalingsherinnering (betalingstermijn 14 dagen) nadat de in de verhaalsbeschikking vermelde betalingstermijn is verstreken,
2. Het versturen van een aanmaning (betalingstermijn 14 dagen)
- 3a. Terugvorderen van verstrekte bijstand in de vorm van een geldlening op grond van artikel 58 lid 1 sub b WWB) (dit betekent dat het restant van de geldlening in zijn geheel wordt opgeëist).
- 3b. Besluiten tot verhaal in rechte ten aanzien van kosten van bijstand die worden verhaald, tenzij sprake is van verhaal van bijstand op grond van artikel 96 Abw (i.c. de overname van de invordering van de bijstandsgerechtigde)
- 3c. Na toewijzing verhaalsvordering door de rechter; eenmaal aanmaning verzenden, na verzending terugvorderingsbeschikking als bedoelt onder 3a; eenmaal aanmaning verzenden,
4. Indien betaling uitblijft; verificatie van het adres van de debiteur bij burgerzaken van de gemeente waar de debiteur laatstelijk woonde, evenals opvragen van informatie met betrekking tot de bron van inkomsten bij die gemeente en/of Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen,
5. Indien dit geen resultaat oplevert overgaan tot dwanginvordering door ofwel een (vereenvoudigd) derdenbeslag (uit te voeren door de deurwaarder) of indien mogelijk door te verrekenen

4.8. Procedure verrekenen en beslaglegging

Het terugvorderingsbesluit op grond van artikel 60 lid 3 WWB heeft direct een executoriale titel.

Burgemeester en wethouders kunnen overgaan tot dwanginvordering door middel van verrekening

(wanneer aan de debiteur tevens bijstand wordt verleend), of door middel van het leggen van vereenvoudigd derdenbeslag.

Verrekening met de bijstand wordt gebaseerd op artikel 6:127 van het Burgerlijk Wetboek. Voor deze vorm van verrekenen moet aan de navolgende vereisten worden voldaan:

- Er moet een wederkerig schuldenaarschap bestaan. Het gaat hier om het over en weer voldoen van een schuld. De door de belanghebbende te ontvangen bijstand, en de ten onrechte verleende bijstand die moet worden terugbetaald, worden beschouwd als de hier bedoelde wederkerige schuld;
- er moet gelijksoortigheid van schuld en prestatie zijn. Hieruit vloeit voort dat bijstand alleen met bijstand kan worden verrekend. Dit betekent dat een ten onrechte verleende bijstand niet met bijvoorbeeld een Wvg-vergoeding kan worden verrekend;
- er moet een bevoegdheid zijn om betaling van de vordering af te dwingen. Verrekening is een vorm van tenuitvoerlegging. Dit kan niet zonder executoriale titel. Het tenuitvoerleggen van deze titel gebeurt pas als debiteur niet aan de (al dan niet minnelijk) vastgestelde betalingsverplichting voldoet;
- bij verrekening is burgemeester en wethouders gehouden aan de beslagvrije voet;
- verrekening kan alleen voor zover de uitkering voor beslag vatbaar is (dus bijvoorbeeld niet met bijzondere bijstand voor specifieke kosten);
- er hoeft dus geen compensatieovereenkomst te worden gesloten.

4.9 Incassomaatregelen; dwanginvordering

Indien de debiteur de vordering niet vrijwillig voldoet dient tot dwangvordering te worden overgedaan door middel van het leggen van beslag op de het inkomen of op de goederen van de debiteur. Burgemeester en wethouders kunnen er voor kiezen om dit in alle gevallen door een deurwaarder te laten doen, maar heeft de mogelijkheid om zelf beslag te leggen op het loon en/of de uitkering van de debiteur.

Procedure:

Burgemeester en wethouders voeren loonbeslag en/of beslag op de uitkering dan wel pseudo-verrekening zoveel mogelijk zelf uit bij personen die een bijstandsuitkering ontvangen (tenzij sprake is van meerdere bronnen van inkomsten).

Indien de debiteur geen bijstandsuitkering ontvangt wordt de vordering na de betalingsherinnering en een aanmaning in handen van de gemeentelijke deurwaarder gegeven.

4.10. Rente en kosten

Gezien de administratieve last die dit met zich meebrengt is ervoor gekozen om de vordering niet te verhogen met rente en kosten indien moet worden overgegaan tot verrekening of beslaglegging geen beleidsregel inzake rente en kosten op te nemen.

Wel is door beleidsregel 18 op te nemen de mogelijkheid gecreëerd om de kosten van de deurwaarder voor rekening te laten komen van de schuldeisers indien de gemeente genoodzaakt is om een deurwaarder in te schakelen.

4.11. Heronderzoek

- In het nieuwe heronderzoeksplan is met betrekking tot het onderzoek debiteuren (wordt ook verhaal toegerekend) vastgelegd dat er bij debiteuren die voldoen aan de betalingsverplichtingen met een schuld < € 15.000,- geen heronderzoek plaatsvindt;
- Bij debiteuren met een schuld > € 15.000,- vindt eens per 36 maanden een onderzoek plaats, tenzij de gehele schuld binnen 5 jaar kan worden afgelost;
- Indien er sprake is van fraudeschulden vindt eens per 12 maanden een heronderzoek plaats.
- Indien de verblijfplaats van de debiteur onbekend is en betaling uitblijft, wordt jaarlijks een heronderzoek gehouden. Indien dit heronderzoek vier achtereenvolgende jaren geen succes heeft opgeleverd, wordt onderzocht of beleidsregel 12 c van toepassing is.

- Indien een betalingstermijn wordt gemist wordt direct actie ondernomen.